
V
B J
C
915209 III
Mag. St. Dr.

BŁOGOSŁAWIONY JAN KANTY

Wszystkiey Mądrośći

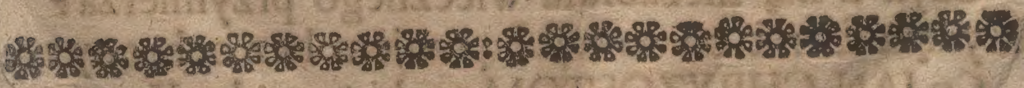
AKADEMIA:

PANEGYRYCZNYM KAZANIEM
przy solenney Uroczystośći IEGO,
w Kośćiele Kathedralnym Poznáńskim

Przez

J. W. I. MCi X. MACIEIA CHEŁMICKIEGO,
Kantora Kathedralnego Poznańskiego, Dźiekana Kaliskiego, Proboszcza Kożmińskiego,
DEPUTATA Trybunału Koronnego

OGŁOSZONY.

w POZNANIU, w Drukárni Akademickiey.
MDCC XXIX.

J.mcx Michał Brzozowski

Na Rodowity Kleynot
Ich MCIOW PANOW
RADOIEWSKICH

Czem Strzáłá RADOIEWSKICH ku Koronie zmierza?
Czyli z nią niezábráłá wiecznego przymierza?
Wydąm ſekret co to ieſt? powiem bez ochrony:
Co JAN CHRYZOSTOM zrobi, to godno Korony.

WIELMOZNEMU
J. MCi PANU
CHRYZOSTOMOWI
ZBOZY
RADOIEWSKIEMV
CHORAZEMU BYDGOSKIEMU, SURROGATOROWI POZNANSKIEMU,
PANU y DOBRODZIEIOWI.

Złote Złotoustnego Kathedry Poznańskiey Chryzologa I. W. I. X. MACIEIA CHEŁMICKIEGO, Kantora Kathedralnego Poznańskiego, á teraz powtornie na Trybunał Koronny Deputowanego Sędźiego Oracula, ktore się sorte quâdam do rąk naszych dostały, na Twoiey Sprawiedliwości składámy Szali: zważ! ieżeli nie ważne? á oraz osądź WIELMOZNY SĘDZIO! ieżeli tyle Censorow, ile godnych Auditorow

a ap-

approbowáne powagą, lucem publicam *nie zásłużyły widźieć? A czy ią lepiey* ex umbris Academicis *wychodzące obaczyć mogą? iako gdy ie Herbownemi Rękami do gory wynie-ſieſz. Głoſnieyſże będą* ad vocalem Tui Nominis famam *Kántora Poznan: wyroki; wydátnieyſże przy Rodowitych Twoich Splendorách Cháraktery, koſztownieyſze perły, czyli perłowe Iego Słowá, w Herbownym Pierſzcieniu Twoim oſádzone, w ktorym pozwoliſz ie oſádzić, iako y Autorowi ich w Twoim dźiedźiczyć nie zábroniłeś Sercu. Dawna między Wámi práktykuie ſię Metēpſichoſis, kiedy Ty Iego, á on Twoim tchnie wzáiemney eſtymácyi duchem. Pámięta po dźiś dźien* Suprema *Trybunału Koronnego* THEMIS; *iáko godny ten niegdy z Kápituły Poznáńskiey Iuſtynian, J. W. I. X.* CHEŁMICKI, *z tobą wielkim ná ten tákże czás, Polskiego Areopágu záſzczytem, bárdźiey nad Herbownego ſwego Nałęczá* Nodos; *y oſobliwſzey przyiáźni łączył ſię* nexibus, *y rowney o ſprawiedliwość zelozyi* conſortio. *Záłożył on* pulchro Artificio

Prze-

Przesławną w B. JANIE KANTYM cnoty świątobliwości Akádemią: my Ciebie teyże Akademiy concordibus votis *Rektorem, obieramy: nie oddáiemyć Krolewskich Bereł áleć zyczemy; wszakże y Twoie Herbowne Ręce zdolne* ad Fasces, *zdolne y skronie do Korony. Wybaczysz nąm Godny Surrogatorze! że głowę Twoię szeroką nazywamy puszczą, puszczą tą; w ktorey* Arbores Porphirianæ *ślicznie* ad Orbis invidiam *zákwitły: w ktorey się* eruditi Lepores *z Pòétycznemi lęgą y chowaią Gryfámi. Strzáłá Twoia, ktorą woiuiesz, y Pańskie sobie podbiiasz sercá,* non sine pennis, & erudito Acumine *zostaie: co ten* Prænobilis Calamus *wyrazi, to* ad Acta referri, *to w Kronikách bydź pisane godno. Mowa Twoia* doctis *przyprawna* salibus, *komu do smaku nie przypádłá? co powiesz, słodnieie; iakoby ięzyk Twoy cáły był miodopłynny, cáły nektárowy. O wrodzoney dobroći twoiey nie wspominamy! przewyższyłeś nią Rzymskich Probinow, nikogo surowym wzrokiem, y piorunem mowy zágniewáney*

 nie

nierażąc. Niech ſię nie chlubi ze ſwemi Gracyánami Romulus,*bo y Ty prawdźiwym Gracyánem ieſteś, y w mowie* Gratus, *y w uczynku* gratioſus, *y w Imieniu* gratia, *bo* JOANNES. *Ná Generalny Grodźinski Seym, od Prześwietnych Woiewodztw Wielko Polskich Posłem wypráwiony, dwie rázem odpráwiłeś funkcye, broniłeś y ſtánowiłeś Prawá Polskie* Legatus ſimul & legũ Dictator Licurgus. *Ma ſię czym ſzczycić nowá Antyochia, Prześwietne Woiewodztwa Kuiáwskie, że Ciebie złotego na świát wydáły* CHRYZOSTOMA, *ktory iuż nie z Eudoxyą, ále z nieſprawiedliwośćią certuieſz. Przez Ciebie z Polskich wygnána Areopágow na ſwoie* exilium, *tudźież y ná twoię płácze ſurowość; żeś iey* locum ſtandi *w Izbách Sądowych niepozwolił.* Ex præmiſſis *Sentencyi twoich* paribus *z náymędrſzemi (bo miedzy niemi* minor *nie była)* recta *od J.W W. Márſzałkow Trybunalskich* inferebatur Concluſio. *Niech weźmie* ſpeculum *á obaczy ieżeli* bene pexus & bene lotus, *kto chce Grodzkim Twoim przyganić*

De-

Dekretów. Dekretá Twoie zá práwo ſtáną, á práwo tákie, iákie zadney niepotrzebuie korrektury. Nie máſz tego y niebyło præjudicatum, *zeby im kto przygánił y krytyczną ſwoię przypiſał kryskę. Niezwáli ich y Trybunału Koronnego* abſoluta poteſtas; *bo* in lege poſitiva *ufundowáne, zadney niepodpadaią ruinie. Co záś do słuſzności należy? prędzeyby Słońce żeby nieſwiciło uproſit; iák Ciebie* ad nefas & iniqvum *náklonił. Záchowuieſz práwego Sędźiego regułę, nic ná inſtancyą* Reginæ pecuniæ *nie uczynić. Niemogą Cie zobligowáć żadne* Saguinis nexus *żadne obowiązáć* Vincula charitatis. *Mieczá ſpráwiedliwości Swiętey nie tylko* ad malorum ſtirpes, *ále* in affinitatis arbores *zázywaſz. Xerxes na Heleſpont; Ty* in mare Sanguinis *ilo rázy ſię rozigráwſzy* extra margines recti & æqui *wyleie*, ferreas *rzucaſz* compedes & catenas. *Nie probuiemy* exemplis, *doſyć powiedźieć: że Areopag Poznáński miał záwſze ſprawiedliwych Sędziow, ſpráwiedliwſzego iednák nád*

b *Cie-*

Ciebie nie pamięta. Czwartego iuż weneruie Generała, po MACIEIU y JANIE RADOMICKICH, po JANIE Hrabi na Przebendowie PRZEBENDOWSKIM, Jaśnie Wielmożnego LUDWIKA SZOŁDRSKIEGO Virum maximis Fascibus parem; iáko Ty WIELMOZNY SURROGATORZE Lancem Justitiæ dyryguiesz: nikt iednak nie widźiał; żeby się kiedykolwiek partem in unam fáworem unośić miałá. Gdybyśmy nie wiedźieli że ieſteś Wielmożnego niegdyś Iego-Mośći Pana WOYCIECHA RADOIEWSKIEGO Chorążego Bydgośkiego Dźiada Twoiego, y KATARZYNY z PONĘTOWSKICH Babki Twoiey Godnym Wnukiem: á WOYCIECHA RADOIEWSKIEGO Chorązyca Bydgoskiego y BARBARY z MYCIELSKICH wielkich Oycow nie mnieyszym Synem, moglibyśmy powiedźieć, że Ciebie sama zrodźiła sprawiedliwość; że Matką Twoią byłá AEquitas, á Oycem Ariſtides. Zaszczycał

cał się niegdyś Metellus, że trzech zrodźiwszy Synow, wszyscy Consularem dośli eminentiam y cáłym władneli Rzymem. A czyby się nieszczyćił VVielmożny Oćiec Twoy (żeby mu się ad vitam redire *godźiło, lubo zawsze* immortalibus vivit factis) *gdyby wás trzech Synow* MIKOŁAIA *Chorążego Bydgoskiego*, RAFAŁA *Podczaszego Brzeskiego Kuiawskiego Sędzię Grodźkiego Kruświckiego, y ćiebie* CHRYZOSTOMA *Godnego* SURROGATORA *Poznańskiego, wszytkich* ad Fasces *obáczył. Ieżeli* à dandis consilijs Consules *nazywámy, y wy* Consules *iesteśćie, czyli* Consiliorum Numina *bo* RADOIEWSCY. *Ktoż policzy Firmamentu Polskiego Tobie VVielmożny* SURROGATORZE *Poznáński skolligowane Gwiazdy* RADOMICKICH, SZOŁDSKICH, ŁUBINSKICH, CZARKOWSKICH, DENOFOW, BRONISZOW, PONINSKICH, TUCZYNSKICH, TOMICKICH, KOZMINSKICH, ROZDRAZEWSKICH, KRETKOWSKICH, GOROWSKICH, RYDZYNSKICH, ŁUKOMSKICH, PAWŁOWSKICH GARCZYNSKICH, MODLIBOWSKICH, ZAKRZEWSKICH, ŁĄCKICH, *y inszych, ktorzy promieniami Ro-*

dowitych Splendorow ſwoich ad Tuæ Gloriæ concurrunt meridiem. *Nie náſzá rzecz liczyć* ſplendida hæc Poli Sarmatici ſidera, *ale Ciebie głęboką uniżonośćią adorowáć y życzyć, áby Herbowne Ręce wyſokiego, á cnoćie y zasługom Twoim dawno należącego dośięgły honoru, y Niebáć przychyliły; na co ſię wyráźnym zápiſuiemy chárákterem*

WIELMOZNEGO W. MCi
PANA y DOBRODZIEIA

Nayniżśi Słudzy

Akádemicy Poznańſcy.

KAZANIE.

Vigilate quia neſcitis. Lucæ 12.

Czy może bol bydź ſercu ćiężſzy? iák gdy zárżucą *Neſcitis*. Krwáwa konfuzya, niedoskonáłey umieiętnośći, drobney náuki, niedowáżáiącego rozumu exprobrácya: *Neſcitis*. Twárda ná reputácyą z poſtem Wigilia *vigilate*, to słowko: *neſcitis*. Nie wiedźicli co odpowiedźieć Fáryzeuſzowie Szczepánowi, *Non poterant reſiſtere ſapientiæ & ſpiritui, qui loquebatur*; áż oni do kámieńi; O rowny Zyzyfá głázom ná Fáryzeuſzow ćiężar! przegrána rozumu Fáryzeuſzow z Szczepánem bátália: *non poterant reſiſtere ſapientiæ.* Ieżeli *moleſtum eſt verbum & ſubmiſsâ voce dicendum, rogo*: dopieroż, zwłáſzczá dumnemu o ſwoim rozumie rozumieńiu: *Neſcio.* Wyſokiey, lub ſąm po źiemi czołgáiący ſię roſtropnośći wąż: *prudentes ſicut ſerpentes*, wſzyſtkich kijowi nadſtawi członkow, głowy iak naybárdźiey broni. Nieznoſny bol gdy w głowę biją, *ſtulte hâc nocte repetent*

tent animam. Iák grubymi nocy ćieniámi ćmi śię honor, zárżutem głupstwá, *stulte hâc nocte.* Bá y ńie za iednę, ále zá powtorżoną stáńie konfuzyą *repetent*, obiekcya ńierozumu: *stulte.* Nieporownány mądremu Cyceronowi żál, Syn prostak, *Dij boni! à tanta luce, tantæ tenebræ!* Y potępieńcom w piekle przydátek piekłá, swego ogłoszeńie száleństwá *Nos insensati.* Opisuie Swięta krońiká śmierć Mánásseßá: *venit æstus super caput ejus, & mortuus est.* Smierći śię rowna, gdy głowie, gdy rozumowi talentom, á czásem zágorżáłe dogrżeią censury: *æstus super caput.* Między innymi męczeńia u Tyrannow wymyśłámi, był też ow woł u Fálárydá wynálázek, ktory swemu naprżod dobodł wynálázcy, *docuitq; suum mugire juvencum.* Wymyślne męczeństwo; wołowátego przyznáńie rozumu. Mśći śię (ále zemstá święta byłá) Judytá ná Holoferneśie okrutnego Betulii obleżeńia, iákimże sposobem? oto *abscidit caput, misit in peram,* Holofernesową w torbę czy w ság kryie głowę. O pewńie śmiertelny to miecż! gdy głowę w sák wsádzą, *caput in peram.* Iáko álbowiem náturálna iest u káżdego do precedencyi w rozumie chęć, *qui volet ingenio cedere, nullus erit,* ták wielká páßya; mńieysza w kim tego tálentu wagá, *inventus es minùs habens.* Wielki w Przesłáwney Akádemii Krákowskiey Profeßorże, à zátym Doktorże Doktorow, Náuczyćielow Náuczyćielu, B. JANIE KANTY, o iák dáleká twoiá od tey *Nescitis* censury, mądrość! Doktorskiey twoiey Todze, ńie może tá przypiąć śię Nescitis łátká, *Nescitis.* Bo ia ná teráźńieyszym kázáńiu pokáżę: że B. JAN KANTY iest to wszystkiey mą-

mądrośći Akádemiá, B. JANKANTY ieſt to wſzyſtkich Náuk y umieiętnośći *Vniverſitas*. Wćieloney mądrośći náchwáłę, za przeżegnániem Twoim *Sedes Sapientiæ*, Niepokáláńie poczęta Pánno y Mátko Boská.

RZádká ták doskonáła mądrość, áby śiłá do ńiey ńiewiádomośći, ńie przylgnęło; rżádká umieiętność, bez towárzyſtwá *neſcitis*. Ktore w umieiętność obfituią rozumy, toby naybárdźiey umieć powinny, iż śiłá ńie umieią. Wyſokiego rozumu Prorok Jeremiáſz *Celſitudo DEI*, à przećię y tego mńiey słáwne dośięgneło Neſcio: *A, a, a, Domine neſcio loqui*. Drżewo w Ráiu, názwał P. BOG umieiętnośći drżewem, *Lignum ſcientiæ*. A coż má, zá kombinácyą do umieiętnośći drżewo, y do drżewá umieiętność? Tę: żeć to czáſem y u wielkich rozumow wielkie śię drwa znayduią; y w eſtymie wſzyſtkich umieiętńi, bywa, że śię czáſem, grubymi, ńieoćioſanymi pokáżą pieńkámi, *Lignum ſcientiæ*. Pomieſzánym mądrość częſtuie winem, *miſcuit vinum*. O mądrośći ſtworżone tośćieć ipſymowáne! uwáżáyćie; im oſtrżeyſzy dowćip, tym śię więcey do ńiego czáſem w rozſądku y iudycyuſzu ńiedoskonałośći przymieſzá: *miſcuit vinum*. Nie należy do tego regeſtru B. KANTEGO mądrość. Nauká y umieiętność KANTEGO bez przywary, zbior nauk y umieiętnośći, mowić o tym Swiętym Doktorże mogę, co Poeta:

- - - - - illi,
Palladiis mentem ditat Sapientia gaziis,
Omnes & docto reſident ſub pectore Muſæ.

 Bogáty

Bogáty w mądrość bez niedostátku mądrośći, *in quo inclusi sunt omnes thesauri sapientiæ*, Ten wielki Doktor, ktorego BOG *in medio Ecclesiæ aperuit os* w owych żárliwych kázániách, *& implevit eum Spiritu sapientiæ & intellectûs*, nie superficyálną mądrość ále pewność dárowáwszy mu mądrośći *implevit*, y nie iákieykolwiek mądrośći, ále wybor y sámę treść mądrośći, wszák treść essencyi iákiey *Spiritum essentiæ*, náprzykład *Spiritum vini*, názywámy, *implevit Spiritu sapientiæ*. Ten to Professor w ktorego się cáłe náuk wlały rzeki *aquâ Sapientiæ salutaris, potavit illum Dominus DEUS noster.*

Exodi 28 Roskázuie PAN BOG między innymi ozdobámi Aáronowi nośić ná pierśiách kámienie drogie, łáńcuchy, pierśćienie. *Rationale quoq; Iudicij facies, pones in eo ordines lapidum, sardium, topazium, smaragdum*, y tám dáley; *facies catenas sibi invicem cohærentes, annulos aureos, portabitq; Aaron super pectus suum Pones ordines lapidum & Catenas.* To portret sknery. Ma fortunę, dostátki, kámienie drogie, ále przy nim sámym y u niego sámego, tá fortuná iák ná łáńcuchu przykuta, y przywiązána dyszy; nie obáczysz áby on nią kiedy, álbo dla dobrá pospolitego, álbo ná Swięte expensy, álbo dla przyiáćielá, álbo dla honoru y reputácyi swoiey száfował *ordines lapidum & catenas.* Máwiał wyláwszy nałáski y dobrodźieystwá, nád Oyczystego swego obfitsze *Srżeniawę* w Krolestwie Nászym Senátor: Miáłem się záwsze dobrże według stánu y Imienia mego, ále iákem ná ubogie bydź hoynieyszy począł, sąm niewiem iák mi pieniędzy

po

po ſzkátułách y ſepetách, po oborách inwentarzy, po gumnách kreſcencyi przybywáć poczęło. Nie dodoznaſz tego pewnie skępcże, ktorego fortuna nikomu nie udźielna, nie użyteczna, przy tobie ſámym iák ná łáńcuchu. *Pones ordines lapidum & Catenas.* Zgromadzone kanaki z łáńcuchámi y pierśćieniámi; drogie to, y wſżelkiego ſżácunku zgromadzenia, ktore zobopolney zgody y przyiáźni práwie iák slubney konnexyą połączone. *Ordines lapidum & catenas, & annulos. Facies rationale; & ordines lapidum.* Gdźie mądrość, gdźie *rationale,* tám y drogie kámienie. Rozum dobry, ſzczęśćia przewodnik. Sławny náſz Monárchá Stefan Batory, Krol Polski (o czym *Hartknoch,*) Panięta Polskie do Szkoł, y tám do applikácyi zachęcáiąc, głáſzcząc po głowie, máwiáł: *Stude benè, & ego faciam ex te aliqvando* Mośćipan. *Facies rationale, & ordines lapidum.* Częſta koniunkcya (co oſobliwie w inney płći widźieć ſię godźi) rozumu z uporem. Obrot prętſzy nád wrzećiono, rozum nad igiełkę oſtrzeyſzy, Dyskurs *ultra ſphaeram* modnych obręczy. *Rationale Judicij.* Ale też upor kamienny, dyamentowy, nie przeprzeſz. *Ordines lapidum. Ordines lapidum, Catenas & annulos.* Tego to tu wieku ſtadłá ſię mym zdániem opiſuią, ták ſnádne z ládá przyczynek, z ládá uroſzczonych pretenſyek, do rozwodow, że krom slubnych pierśćionkow, podobnoby iuż nie ſtułą, ále łáńcuchámi dla ſtálſzey przyiáźni, wiązáć ie y krępowáć potrzeba: *Catenas & annulos.* To záś że pierśćionki przy kámieniach, niech będźie trwáłą

y iák ná kámieniu wyrytą, przyśiężnym przyiáźniom admonicyą: O slubnymi przypieczętowáne pierśćionkámi przyiáźni! tośćie ſobie ták bydź wierne powinny, żebyśćie do obcych y pobocznich inklinácyi, nieużyte, kámienne, dyámentowe były! *Ordines lapidum & annulos.*

Ale minąwſzy te y inne uwagi, przez tego Aároná w ſwoiey ozdobie, y przez iego ozdoby, ćiebie tu rozumiem drogi Korony náſzey Kleynoćie, Przesławna Akádemia Krákowska. Mowi Wielki Auguſtyn: *Sunt in Eccleſia lapides pretioſi, & ſemper fuerunt, docti ſcilicet, abundantes ſapientiâ & eloquentiâ, & omni inſtructione legîs.* O! co tych drogich u ćiebie Polská Sápiencyo kamieńi! Luboć y Minerwąbym ćię słuſzńie názwał, iuż nie z mozgu Jowiſzá, ále z ukoronowánych Krolow Polskich, pierwſzych twoich Fundatorow głow, urodzoną. Co Doktor, co Profeſſor, co *promota Perſona*, to Kośćiołá Bożego Swiátło, *Sunt in Eccleſia lapides pretioſi, docti ſcilicet.* Przeſwiętne owe Polskiego Niebá Luminarże, Oleśniccy, Hozyuſzowie, wprzod Doktorskich, w Akádemii Krákowskiey, á potym Biskupich Káthedr; wprzod támże laurow, á potym Infuł, Mitr, Kárdynálskich Kápeluſzow, zaſzczyty. Tu nalezyſz Imienia, y Biskupiey godnośći, Oraz y cnot Sukceſſorze Mikołáiu *Biſkupie Poznánſki*, o ktorym ták Zyćiá Biskupow Poznáńskich Kronika: *Nicolaus Profeſſor in Academia de domo et familia Vulpium, à Clemente IV. Epiſcopus Poſnanienſis factus.*

Nuż

Nuż *Rośni, Lubránscy, Wyszowie, Tomiccy, Kromerowie, Fámiliáńci de Kurożwęki, Oporowscy*, wszytkich tych *post lauros, ornant capitum fastigia, Vittæ*. Nie wstydzą się purpury, *Tęczyńskich, Ligęzow, Számotulskich, Iordánow, Myszkowskich, Ocieskich*, wprzod Professorow, potym Senátorow; że po Akádemickich nástąpiły Togách. Máły Komput Græcia, niezliczonych ráchuie Akádemia Mędrcow. *Sebastiani Leopolitæ, BenedictiCosminij, Sylwiuszowie Herbestij, Samboritani, Wadowitæ, Opatowiuszowie, Gorscij, Celindriniuszowie, Goreccij, Ianidłowij, Petricij, Fontanij, Foxyuszowie, Biercowij, Halicij, Wendrogowij, Cłobuccij, Romerij, Coperniccij, Moscicenses, Bzowiuszowie, Winklerowie, Biezanowscij, &c* y inni: *Turba magna, quam dinumerare nemo poterat*. Zdobi szczegulniey ten regestr, ow ktory swoią, y w innych náukách, ále osobliwie świátu cáłemu drukiem ogłoszoną, w Práwie doskonáłośćią, wiecżnego práwá do niesmiertelney nábył sławy, Stallum tutecżnego zászczyt, *s.p.* MIKOŁAY ZALASZOWSKI *Archidyakon Káthedrálny Poznański*. Nuż głośni wszystkim czásom Monárchow Polskich Káznodźieie, *Tarczynij, Sokoło-*

wſcij, Włodawitij. Tu należy uſtáwiczna owá á záwſze mądrze żwáwa ná Heretyki, to ięzykiem, to pełnym Theologij piorem, skárgá, ſąm w żyćiu bez skárgi, Polski Apoſtoł, W. X. PIOTR SKARGA *Soc. IESV*, od teyże Akádemij Krákowskiey Doktorskim Laurem (iáko W. X. FABIAN BIRKOWSKI *Dominikan* w pogrzebowym Swiętego tego Perikleſá *Pánegiryku* ſwiadczy) ná káznodźieyſtwo Krolow, y ná krolowánie między Káznodźieiámi koronowány. Coż o innych Swiętych, co o dźiś żyiących w tey Przesławney Akádemij, zdolnych do pouczáńia świátá Profeſſorách, Doktorách mowić? wſzyſtko to ſwiętne mądrośćią kámieńie. *Sunt in Eccleſia lapides pretioſi, docti.* Nie dármo ſię Przesławna Akádemio, Koroną y Berłámi pieczętuieſz! bo mowić mogę: *tenes doctrinæ & eruditionis principatum.* Kámienie u Aároná z łáńcucháni y z pierśćieniámi, to ńietylko dla tego, że Doktorow *inſignia*, łáńcuch y pierśćień; ále ze táka tám Wáſzá godńi Profeſſorowie w polerże młodźi pilność, iák by Was do Kśięgi, do Kátedry przykuł, y przywiązał. *Lapides & Catenas.* Dopieroż dla tego, że wielcy ći Náuczyćiele, záwſze náukę ſwoię z Wiárą Swiętą złączoną, y práwie związáną máią. *& Catenas*: záwſze Swiętey Stolicy Rzymskiey znie woloną *Catenas*, záwſze *Annulô Piſcatoris* przypieczętowáną *& annulos.* Urodźiły Fráncuskie Akádemie, (ták iák ſię paiąká iad, z roży rodźi) Kálwiná, Bezę, Hugonottow, Albigenſow; Niemieckie, Lutrá, Zwingliuſzá, Meláńchtoná, Oekolámpádyuſzá, Anábáptiſtow, Sákrámentarzow; Czeskie, Wy-

klefſá

kleſſá, Huſſá; odzywáią ſię dźiś w innych, ſubtelno iádowite Iánſeniuſzá propozycye, od ſámego práwie Iedynáká Boskiego, *Omne Judicium dedit Filio*, w konſtytucyi *Vnigenitus* ná potępienie dekretowáne, bo *Propoſitiones damnatæ*. Náſzá Polska *Vniverſitas* prawdźiwie *Alma Mater*, czyſta Mátká, żadnego tákiego *adulterinum fœtum*, nie urodźiłá nigdy. Herbowny twoy Przesławna Akádemio Iágielloński Snopek, ſnopek czyſtey náuki, ſnopek bez kąkolu, godny w tym od wſzyſtkich ukłonu, *Veſtroſq; manipulos adorare manipulum meum*. Co ſię záś o tych Athenách mowi, to y o tobie mowić ſię może, wdźięczny Oyczyſtego Lubráńskich Drzewá Szczepie, Akádemio Poznáńska. Nie dla prowentow; bo te, iák pierśćionki Aárona, okrągłe: *Facies rationale & annulos*: ále z ſerdeczney ku Synom Przeſwiętnych tych Woiewodztw miłośći, dźwigaſz inſtitucyi ćiężar. *Portabit in pectore nomina filiorum*, z pilney inſtrukcyi Wáſzey pracowići tu Profeſſorowie, gdy tylo Gorne te Prowincye liczą Mowcow, to w Rycerskich kołách, to w Poſelskich y Senátu Jzbách, to po ſwiętſzych Roſtrách; rzekę że ći wſzyſcy z Herbowney Lubráńskiego Akádemu Godźięmby, *de Ligno Mercurij*, z tego Drzewa podpory Oyczyzny y Wiáry Swiętey, Prześwietne *Radomickich*, *Szołdrskich*, *Opalenskich*, *Zebrzydowskich*, *Wierzbowskich*, *Krzyckich*, *Gembickich*, *Lipskich*, *Zaleyskich*, *Roz-*

drazewskich, *Działynskich*, *Grudźinskich*, *Łąckich*, *Kaczkowskich*, *Poniatowskich*, *Grodzickich*, *Ciſwickich*, *Grabskich*, z tego Drżewa *tot erudita folia*: dlá czego też to Drżewo, głęboko tu w áffekt, to gornych tych Woiewodztw, to Jaśńie Wielmożnych Biskupow náſżych, y Prżeſwiętney ich Kapituły ſtymę wkorżenione.

Sżczegulńiey iednák w oſobie Aároná ćiebie bydź wyrážonego mniemam, wielki Piſmá Swiętego, y Swiętey Theologij Profeſsorże *B. IANIE KANTY*, *Aaron mons.* Błogosłáwiony *IAN* Wáwelu Krákowskiego, *apex*, dla wyſokiey náuki niebotyczna Gorá, *IOANNES quô nemo major*, Gorá rebellizuiących Bogu, Wierże Swiętey Enceladow, fátálna mogiłá. *Aaron mons.* Ieſt po dźiś dźień Obraz IEZUSA y Mátki Boſkiey, w Kollegium Wielkim Krakowskim, prżed ktorym ſię był zwykł *KANTY* modlić. O Wielki *Ianie* gorą ieſteś, ogniſtym gorących ku BOGU y Mátce Boskiey áffektow Wezuwiuſżem y Etną. W Olkuſżu Plebánem będąc, więcey (ſmiem mowić) tá Swięta Aurifodina drogiego kruſżcu prżez choyne jáłmużny ná ubogich wyſżáfowáłá, niż go Olkuskie gory ná Oyczyznę rozrżućić mogą. *Aaron Mons.* *B. IANA KANTEGO* cudá wypiſał *Maci Miechowita*, Kronikarż Polski, wiele ich krom tego z rożnych piſm y niepodeyrżánych relácyi, pozbierał, cnotą y náuką głoſny kapłan, Wielebny Xiądz FRYDERYK SZEMBEK, Iáśnie Oswieconego Imienia ſwego,

y Swię-

y Swiętnego *Societatis IESU* Zakonu zážſczyt. Tak zwyczayny nátury bieg, *curſum* (iák mowi Filoſofia) *naturæ ordinarium*, iáko gora wyſoka, mnieyſze pagorki, *Thaumaturgâ Virtute* przewyżſza KANTY. *Aaron mons*. Błogosłáwiony IAN KANTY Doktorskim ozdobiony pierśćieniem, ozdobiony łáńcuchem Aáron. *Facies rationale, annulos, Catenas*. Czytáyćie Profeſſorską Theologá IANA tekę; wſzelka tám w náuce konnexya *doctrinæ*, niemaſz tám żadney inkonſequencyi, żadney w ſentencyách diſkonnexyi, *diſſolutas* tám pewńie *ſcopas* ńie obáczyſz. Náuka Iego zgodną z ſobą konnexyą, iáko łáńcuchami powiązáná *& Catenas*; co period, to ſygnet; *& annulos*. Cudowna Aároná metamorphoſis, gdy rozgę przemienił w węża, *Tulit Aaron virgam, quæ verſa eſt in colubrum*: Cudowna y IANA gdy wodę w mleko. Drog, to do Bożego Grobu, to do Rżymu, tylo, á wſzyſtkie pieſzo z ſzczerey umartwieńia y umnieyſzeńia ſobie czyſcá intencyi, odprawiwſzy KANTY, o co tám niewczáſow, ńiby też to rozg, czyſcowe záſtępuiących chłoſty, zgryść y ſtráwić niby rozga Aáronowa, muśiał! *devoravit virga Aaron virgas eorum*. Zwoływáycie záwźiętśi na lud Boży, to ieſt ná Wiárę Swiętą Fáráonowie, dowćipnych czy upornych w obronie błędu Mędrcow, *vocavit ſapientes*; nietylko dźilno tym ſię wſzyſtkim zębom odgryźie náuka IANA, ále ie też ieſzcże tryumfálnie wygryźie *devoravit virga Aaron virgas eorum*. Purpurá, odźieńie ſtározákonnego kápłáná *Facient veſtimenta, accipient aurum, purpuram, & Coccum*

bis tinctum. Páńienski wſtyd, nie nárusżony rumieniec krwáwe diſcypliny, purpurá KANTEGO. Ludwik XI. krol Fráncuski przyieżdża do Miáſtá ſwego Tornácu, między innymi ſymbolámi było ſerce, z ktorego Herbowne Fráncyi wynikáły kwiáty, z nápiſem: *Tibi integrum florem ſervavimus.* Chćieli wyráźić *Tornacenſes*, że lubo inne Miáſtá Fráncuskie poddáły ſię nieprzyiáćielowi, ſąm Tornak od ńieprzyiázney potencyi nienárusżony. Páńieńskie nienárusżonego wſtydu w KANTYM roże, KANTEGO Sżkárłát. *Tibi integrum florem ſervavimus.* A do tego Doktorska Iego purpurowa Togá, ktorą po dźiś dźień w Kollegium chowáią, y w ktorą káżdego Dźiekáná Filozofow, nowo obránego obłoczą, y w tey inveſtiturże przyśięgę Profeſſorom Filozofij oddaie, weryfikuie to, co o Aáronie Hiſtorya. *Facient veſtimenta purpuram.* A te Aáronowe iákoć przyſtoſowáć Swięty Kápłáńie kánáki? *Pones ordines lapidum, portabit ſuper pectus*? oto ták, iáko iuż Wielki zágáił Auguſtyn: *Sunt in Eccleſia lapides pretioſi & ſemper fuerunt, docti ſcilicet.* Cokolwiek Mędrcow, Doktorow, wſżyſtkich tych ieden ná ſobie nośi, utrżymuie y reprezentuie KANTY: *Ordines lapidum portabit in pectore, lapides viri docti*; Wſżyſcy ći w iednym żyią y wydáią ſię KANTYM, wſżyſcy ći w iednym tchną KANTYM, y we wſżytkich tych ieden tchńie KANTY. *Ordines lapidum portabit in pectore, lapides viri docti.* Wſżyſtkie od náuki, umieiętnośći, mądrośći, záſzczyty w iednym iáśńieią KANTYM, *portabit in pectore lapides, lapides viri docti.* Zákony názywàią ſię *Ordines.* Zákonnych

Dokto-

Doktorow mądrośći lnią śię w *KANTYM*, *pones ordines lapidum, portabit ſuper pectus: lapides viri docti.* O wielki Doktorże ! *quæ diviſa per omnes, tu collecta tenes.* B. *JAN KANTY* wſżyſtkiey Mądrośći Akádemia , wſżyſtkich náuk y umieiętnośći *Vniverſitas. Omnia ſolus. Vnus & agminis inſtar & cunctos ſpectabis in uno.*

Conturbare cave, non eſt placare ſuave.
Diffamare cave, nam revocare grave.

Wierſż kompozytury *B JANA.* O piękna Pòétyko! o wdźięczna, już ńie Parnáſſu ále Olimpu, iuż nie Hipokrenu, ále Erydánow Niebieskich, iuż nie Pyrruſá ſygnetu, ále ſzczęsliwey wieczności pierśćieńia, godna Muzo! Gore Krákow, nád pożaru upały goręcey śię modli do BOGA *Kanty*, o zgáſżenie ogńiá, y słyſży ochłodę w ogńiu, odpowiedź z Niebá: nie fraſuy śię , ogień dlá twoiey modlitwy zgáśńie, y wnet zńiknął. Wielki Rhetor *B. KANTY Orator ad perſvadendum*, gdy tak do Niebá peroruie, że oracyą ſwoią ńiebo nákłáńia. Pieſżo odpráwione ná Mieyſcá Swięte , *KANTEGO* drogi, chwálebne to Filozofa y Theologá *KANTEGO* kurſy . Sławney pámięći Infułát, *BERNARD MACIEIOWSKI*, Biskup Krákowski , á potym Prymas y Kardynał , zachorżáwſży , do grobu śię B. KANTEGO offiáruie, y ná pierwſże Fenix Biskup , z błogosłáwionych KANTEGO popiołow, cudowńie ożywiony zdrowie. Ná ktorey łáski recognicyą dał kielich z Herbem ſwym, y z tym nápiſem : *Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi D.*

BERNARDI MACIEIOWSKI Episcopi Cracovien: votum in memoriam B. CANTII. Krom tego uzdrowił cudownie *B. KANTY* chorych dźiewięćdźieśiąt sześć; powietrzem zárážonych piąćiu, iuż iuż konáiących sześći. O gdy ták niemocne leczyſz B. *IANIE!* rżekę żeś *Medicinæ Doctor.* Toż tobie, co Piotrowi od Aratorá chwáły żniwo: *Tecum medicina salutis ambulat, si properas jam nemo jacet.* Praw Boskich y ludzkich, przykładem sámym uczy KANTY, *Iuris utriusq́ Doctor.* Tak B. JAN; Pòéta, Rhetor, Filozof, Theolog, Medyk, Jurisperitus, wszystko. Zgołá wszystkich mądrośći Akádemia, umieiętnośći *Vniversitas.* B. IAN, wszystkich laurow Głowá, y ieden całą Kśięgárńią, *Bibliotheca Caput.* Mow Litero Swięta o IANIE, co o Sálomonie, *deditq́ DEUS sapientiam multam nimis, quasi arenam, quæ est in littore maris.*

Apocalipsis 1mo. Opisuie IánS. Syná człowieczego: *Facies ejus sicut sol, vox ejus tanquam vox aquarum multarum, caput ejus Candidum, oculi tanquam flamma ignis, pedes similes aurichalco, habebat in dextra stellas.* Twoy to tu obráz B, IANIE. Umárłych sześćiu wskrżeśił, *facies sicut sol*, gdy fátálne rospędźiwszy nocy smiertelnym letárgiem uspionym oczom dźień pożądány y *lucis* przywráca *usuram.* Ná dispucie, ieżeli choć przy práwdzie żwáwiey stáwàł, chodźił do domow tych, ktorych wolnieyszą práwdy obroną, bydź urážonych tuszył, przeprászał: *vox ejus tanquam vox aquarum*, gdy pokorną y błágáiącą mową wszelkich niechęci pożáry, w pierwszych záraz głádźi iskierkách. Idącego.

go do Rżymu nápadáią rozboynicy, pieniądze biorą, á on dobrowolnie, y te im oddáie ktorych skryćiey u niego zachowánych nie znalezli. O wielkiey ſżczerośći w Swiętym Cándor! *Caput ejus Candidum*. W poſtáći jáskołczey cżártá ludźiom do słuchánia Mſzy przeſżkádzáiącego, poznał, złápał, o źiemię uderżył, ktory też záráz cżym bybył, bydź ſię pokázał, poſtać ná ſię wężá wźiąwſży, y ućiekſży. O byſtre KANTEGO oczy! *Oculi tanquam flamma ignis*, gdy y pod cudzey poſtury máſżkárą utáione widzą y poznáwáią skrytośći. Ná ulicy cżęſtokroć obuwie zdyimowáć dla ſupplementu ubogich, á boſymi po źimnych ſniegách wráćáć ſię nogámi, Doktorskim tylko, by boſośći nie poſtrżeżono ślády záćieráiąc płáſżcżem; nąż tylo Swiętych peregrynácyi odpráwić, nie z Ciáłá to prawie zdádzą ſię bydź KANTEGO nogi. *Pedes ſimiles aurichalco. Habebat in dextra ſtellas*. Gwiázdy ſą ludźie mądrży: náucżyćiele, mowi S. Hieronim: *qui alios erudiunt, ſtellarum fulgori comparantur*: y słuſżnie, bo tożſámo Prorok: *qui ad juſtitiam erudiunt multos, fulgebunt ſicut ſtellæ*. Ták B. KANTY ma u ſiebie *Comprehenſivè* Doktorow, Profeſſorow, Collegium, *habebat in dextera ſtellas. qui alios erudiunt. &c.* B. KANTY ma (iák mowiemy) *ad manum* wſżyſtkie rozumy *habebat in dextera ſtellas*. B. KANTY wſżyſtkich mądrośći AKADEMIA, wſżyſtkich umiejętnośći *Vniverſitas*. Obſżerne wſżyſtkich náuk *Vniversale*.

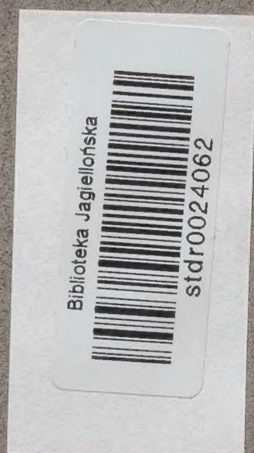
Ale między tymi gwiázdámi, niech y mowy moiey Heſperus rozſwieci; konczę. Winſżuięć S. Doktorze, wielkiey náuki, ále nie mniey winſżu-

ię wielkiey świątobliwośći, ktora ćię po laurách koronámi niebá uwieńczyłá; po Doktorskiey Todze, szátą nieśmiertelney chwáły ustroiłá! z kátedry, w Niebie intronizowáłá. O Chrześciánie! nie mądrym bydź, ále świętym bydź zbáwia. *Quid prodest alta de Trinitate cognoscere, & Trinitatem non amare?* mowi *Thomas Kempensis*. Co potym mądrze w Táiemnicy TROYCY Náyświętszey, owe *Pater generat, natura Patris non generat*, y tym podobne solwowáć Kontrádykcie, á Bogu y práwu iego, hárdą stáwáć kontrádykcyą? Co potym, subtelnych záwiłych trudnośći rozwięzywáć węzły! á w sprosne implikowáć się náłogi, w brżydkie wichłáć się grżechy? Nie wiele się przyda głową się chlubić, czoło stráćiwszy. Co potym wszystkie rozumy poieść, á głod wieczny cierpieć *famem patientur ut canes*. Aza nie złota byłá posągu w Piśmie opisánego głowá; ále że postępki źiemskie, *pars pedum quædam fictilis*, przyszło o ruinę: *Contrita sunt*. Nie postępek w náukách; ále postępek w cnotách, BOGA dochodźi *ibunt de virtute in virtutem, & videbitur Deus*. Wielki Theologu owszem wszystkiey mądrośći Akademio, udźiel tey Twoiey *scientiam salutis* umieiętnośći; ábyśmy BOGU służyc umieiąc, zelżywego w ostátnim exáminie uchronili się *Nescitis*.

AMEN.

KSIĘGARNIA
ANTYKWARIAT
DOM KSIĄŻKI DOM
Nr 107113 G

Biblioteka Jagiellońska
stdr0024062